

За цикл праць із етно- та глотогенезу східних слов'ян Г.П. Півторакові 1995 р. присуджено академічну премію ім. І.Я. Франка, а 1997 р. обрано членом-кореспондентом НАН України. Наступного року він очолив відділ загальнославистичної проблематики та східнослов'янських мов Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України.

Григорій Петрович — частий гість у навчальних закладах і наукових товариствах, його статті друкують газети й масові часописи, його голос можна почути по радіо. Ці виступи звичайно стосуються походження українців, їхньої мови, а також культури мовлення, норм слововжитку.

Ювіляр не забуває віддавати належне й іншому своєму покликанню — білорусистиці. Він викладав білоруську мову в Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка, видав перший в Україні підручник цієї мови, переклав українською науковий

збірник «Нариси білорусько-українських літературних зв'язків», який вийшов друком спочатку в Мінську, а 2003 р. — у Києві. До українського перекладу Григорій Петрович написав велике переднє слово. За це видання йому присуджено Премію президентів академій наук України, Білорусі та Молдови. Нині вчений закінчує укладати академічний «Білорусько-український словник». 1991 р. Г.П. Півторак заснував й очолив Українську асоціацію білорусистів, уже 15 років він є членом комітету Міжнародної асоціації білорусистів.

Торік учений обійняв посаду заступника академіка-секретаря Відділення літератури, мови та мистецтвознавства НАН України.

Наукова громадськість, українські та зарубіжні мовознавці сердечно вітають Григорія Петровича зі славним ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, невичерпної енергії, творчого натхнення для нових звершень на ниві української філологічної науки.

70-річчя члена-кореспондента НАН України В.Г. КУЗНЕЦОВА

11 червня виповнилося сімдесят років відомому вченому в галузі електроенергетики й електротехніки, Заслуженому діячеві науки і техніки України члену-кореспонденту НАН України Володимиру Григоровичу Кузнецову.

Після закінчення в 1958 р. електротехнічного факультету Київського політехнічного інституту В.Г. Кузнецов працював у проектному інституті, а згодом — асистентом кафедри теоретичних основ електротехніки КПІ. Від 1966 р. діяльність Володимира Григоровича пов'язана з Інститутом

електродинаміки НАН України, де він пройшов шлях від аспіранта до завідувача відділу, а впродовж 1987–2003 років був заступником директора з наукової роботи.

Учений створив науковий напрям з оптимального керування електромагнітними процесами у багатофазних системах з джерелами спотворень. У рамках цього напрямку він виконав дослідження, пов'язані із розробкою ефективних методів і засобів комплексного підвищення якості електричної енергії (ЯЕ) та зменшення її втрат; із забезпеченням електромагнітної сумісності

(ЕМС) споживачів у системах загального й автономного електропостачання; із обмеженням перенапруг і надструмів у високовольтних електричних мережах; з енергозберігаючим керуванням режимами електричних мереж та систем.

Для досліджень Володимира Григоровича характерні фундаментальність і спрямованість на розв'язання важливих практичних завдань. Так, запропонований ученим принцип корекції неактивних складових потужності невраїноваженої багатозазної системи дав змогу синтезувати перспективний клас схем і створити статичні пристрої комплексного підвищення якості енергії з мінімальними масогабаритними показниками. Нині ця техніка застосовується у системах електропостачання промислових підприємств. Широко впроваджуються також методи та засоби обмеження ферорезонансних перенапружень у високовольтних мережах з ефективним заземленням нейтралі. Пропоновані методи синтезу багатозазних фазозсувних кіл дали змогу розробити ефективні засоби обмеження однофазних коротких замикань на шинах блокових трансформаторів 110—500 кВ із використанням схеми «зірка—зірка» та штучного контуру нульової послідовності. Ефективно працюють оригінальні силові пристрої з мінімальним опором нульової послідовності, які параметрично забезпечують електромагнітну сумісність силового й електронного обладнання у мережах з нульовим проводом (розробка відзначена Золотою медаллю ВДНГ СРСР). Вони успішно використовуються не тільки в Україні та країнах СНД, а й у Європі, у США, Канаді.

Виконаний під керівництвом і за участю Володимира Григоровича комплекс досліджень з моделювання процесів у лініях електропередачі 750 кВ й аналізу перенапружень у режимі однофазного автоматичного

повторного включення дав змогу розробити рекомендації для НЕК «Укренерго» щодо вибору параметрів та місць монтування шунтових і компенсаційних реакторів і налагодити на заводі «Запоріжтрансформатор» їх серійний випуск. Це, зокрема, зумовило успішний запуск в експлуатацію ЛЕП 750 кВ «Рівненська АЕС — Західноукраїнська підстанція».

Теоретичні та прикладні дослідження В.Г. Кузнецова відзначені Державною премією України в галузі науки і техніки, Міжнародною премією президентів НАН України, Білорусі та Молдови, академічною премією ім. Г.Ф. Проскури.

Володимир Григорович започаткував наукову школу з комплексного моделювання та оптимізації електромагнітних процесів і режимів в електричних мережах і системах із несиметричними, нелінійними та швидкозмінними елементами. Серед його учнів — 20 кандидатів наук. Учений-педагог готує нові покоління фахівців у Національному технічному університеті України «КПІ».

Перу В.Г. Кузнецова належить понад 350 публікацій, із них 7 монографій. Він є автором 52 винаходів.

Багато енергії віддає Володимир Григорович науково-організаційній роботі як голова спеціалізованої ради із захисту докторських дисертацій. Він — заступник голови Наукової ради НАН України з комплексної проблеми «Наукові основи електроенергетики»; член редколегій журналів «Техническая электродинамика», «Проблемы энергетики».

Багаторічна наукова і педагогічна діяльність В.Г. Кузнецова відзначена державними нагородами, почесними відзнаками.

Наукова громадськість, численні учні й колеги сердечно вітають Володимира Григоровича з ювілеєм, зичать здоров'я, енергії, успіхів у неперинному науковому пошуку.